

Biologisch tuinieren

Zelf oogsten & biodiversiteit op de Zanderij

Joris Kramer en Bart van Rossenberg van het Groente Genootschap

AUTEURS: JOKE DUBELAAR & MARIEKE GLAS, REDACTIELEDEN

Op dinsdag 8 juli zijn wij welkom bij Joris Kramer en Bart van Rossenberg van het Groente Genootschap. We schuiven aan bij de picknicktafel op de Zanderij in Castricum, waar een groep vrijwilligers net aan de koffie zit. Een gevarieerd gezelschap, dat enkele dagdelen per week helpt met zaaien, planten en oogsten in de biologische moestuin. Bart en Joris zijn de drijvende krachten achter dit kleinschalige maar veelbelovende project.

Hoe is jullie samenwerking tot stand gekomen?

Bart en Joris zijn jeugdvrienden. Bart raakte na zijn studie industriële vormgeving meer geïnteresseerd in concreet werk met zijn handen. Joris studeerde technische bedrijfskunde en zorgt nu vooral voor de strategie en organisatie. Samen volgden zij de deeltijdopleiding biologisch tuinieren aan de Warmonderhof in Flevoland – tot nu toe de enige opleiding op dit gebied in Nederland. Vier jaar geleden begonnen zij aan de Beverwijksestraat hun eerste, kleine tuinderij. Een kleine twee jaar geleden kreeg dit een vervolg op deze locatie aan de Zanderij. Inmiddels exploiteren ze een tweede tuin bij Chateau Marquette in Heemskerk. Beide locaties werken met een abonnementsmodel waarbij deelnemers wekelijks hun eigen groenten en fruit oogsten.

Wat is gemeenschapslandbouw?

Gemeenschapslandbouw is een oud principe in een modern jasje: lokaal, kleinschalig, zonder kunstmest of bestrijdingsmiddelen. Deelnemers eten met de seizoenen mee en worden via een WhatsAppgroep geïnspireerd met recepten. De oogst varieert: van courgettes, sla en tuinbonen tot veldbonen en tomaten.

Joris: „Wij zijn de boeren die ervoor zorgen dat het er mooi uitziet en dat er wat groeit. De deelnemers komen zelf oogsten. Het is dus landbouw van de gemeenschap. Deelnemers betalen vooruit en daarmee worden de risico's afgedekt. Je kunt een seizoensabonnement afsluiten. Bart: „Dan kun je één seizoen zelf groente komen oogsten. Ons doel is dat we een betaalbare prijs voor biologisch groente kunnen rekenen. Bij ons kom je zelf oogsten en we leren met elkaar veel meer dan alleen oogsten.”

Hoe passen jullie de biologisch principes toe in de moestuin?

Bij binnenkomst toont Bart met trots de appelbomen die afkomstig zijn uit de Abdij van Egmond. Ze zijn herplant met hulp van de Pomologische Vereniging Noord-Holland en hangen vol vruchten. Tussen de bomen zijn bloemstroken ingezaaid. Die trekken insecten aan die belangrijk zijn voor bestuiving én natuurlijke plaagbestrijding. “Een zwerm puttertjes in de tuin was voor ons een teken dat we goed bezig zijn,” zegt Bart.

De tuin is opgezet volgens een doordacht vruchtwisselingssysteem om de bodem gezond te houden en vrij te houden van bodem gebonden ziektes. In het begin was de grond op De Zanderij niet optimaal. Door natuurlijke bemesting en slim bodembeheer is die nu vruchtbaar en gezond. Kunstmest en pesticiden zijn taboe. “We willen laten zien dat kleinschalig, ecologisch boeren mogelijk is en bijdraagt aan biodiversiteit,” aldus Bart. Insecten, vogels en vlinders vinden hun weg naar de tuin. Bloemen zorgen niet alleen voor kleur, maar ook voor het aantrekken van nuttige insecten die bijdragen aan een gezonde oogst – zonder chemie.

Welke samenwerking hebben jullie met andere partijen in de gemeenschap?

Een belangrijk speerpunt van Het Groente Genootschap is het opleiden van jonge mensen. Op de Zanderij gaan stagiairs van VMBO-school VONK uit Castricum meelopen. Onder begeleiding van Bart en Joris doen zij dan praktijkervaring op in de ecologische landbouw. Ook worden er schoolklassen rondgeleid. “We willen jongeren laten ervaren hoe voedsel groeit en wat duurzaam produceren betekent,” zegt Joris.

Hoe werkt het abonnementsmodel precies en wat krijgen deelnemers hiervoor terug – behalve groenten?

Deelnemers komen hier iedere week langs om hun groente & kruiden te halen. Zij eten dus met de seizoenen mee. Joris en Bart geven advies hoe de groenten lekker klaar te maken. Er zijn voldoende abonneementhouders op de Zanderij. Er is zelfs een wachtlijst voor nieuwe deelnemers. Bij Chateau Marquette in Heemskerk is de inschrijving voor de herfst van 2025 net geopend.

De tuinderij van het Groente Genootschap foto: auteur

Naast groenten biedt Het Groente Genootschap aan De Zanderij in Castricum ook een bloemenpluktuin. Met een strippenkaart kunnen deelnemers zes of twaalf keer per seizoen een boeket samenstellen. Ook de bloemen zijn vanzelfsprekend ecologisch geteeld en voor de zelfoogst. De ervaring van het zelf plukken staat centraal.

Wat zijn jullie dromen, uitdagingen voor de toekomst?

Deelnemers aan Het Groente Genootschap ‘oogsten’ meer mee dan alleen een tas vol groente. Ze ontwikkelen een

De bloemenpluktuin foto: auteur

breder perspectief op natuur, voedsel en duurzaamheid. “Onze droom is uitbreiding op andere bijzondere plekken in de regio,” zegt Joris. “Maar altijd kleinschalig, met aandacht voor kwaliteit, bodem, biodiversiteit en verbinding met mensen.” Het werken met vrijwilligers en stagiairs vraagt begeleiding, maar Bart en Joris zien dat als essentieel. Ze willen een nieuwe generatie biologische tuinders inspireren en opleiden.

Bart en vrijwilliger aan het werk in de groentetuin foto: auteur

Tot slot

Het Groente Genootschap is een inspirerend voorbeeld van hoe landbouw, natuur, onderwijs en gemeenschap elkaar kunnen versterken. Als IVN juichen we zulke initiatieven van harte toe. In het voorjaar brengen we graag een bezoek aan de historische groente & pluktuin bij Chateau Marquette. Want wat hier groeit, is meer dan voedsel

Momenteel is zo'n 5% van de landbouwgrond in Nederland biologisch gecertificeerd. Het EU beleid streeft naar minimaal 25% in 2030. In 2022 gaven Nederlandse consumenten ruim 10 miljard euro uit aan biologische producten. De trend groeit gestaag en de overheid ondersteunt die met subsidies en nieuw beleid – gericht op kwaliteit boven kwantiteit.

Ben je geïnteresseerd in biologisch landbouw? Kijk dan op de website van Biofieldlab voor alle informatie over onderzoek & ontwikkelingen: <https://www.bioregionh.nl>